

GHID INFORMATIV PRIVIND EVALUAREA STĂRII INDIVIDUALE DE SĂNĂTATE A REFUGIAȚILOR CARE FUG DIN CALEA RĂZBOIULUI DIN UCRAINA

Considerații adresate lucrătorilor din domeniul sănătății

5 aprilie 2022

CONTEXT

Războiul din Ucraina va avea consecințe directe și indirecte asupra sănătății oamenilor afectați de conflict, inclusiv asupra persoanelor strămutate în interiorul țării și asupra refugiaților. Guvernele țărilor care primesc refugiați le oferă acestora acces la asistență medicală^{1,2}.

PUBLIC

Scopul acestui document este de a furniza informații necesare pentru evaluarea stării individuale de sănătate pe care o efectuează furnizorii de servicii medicale din prima linie aflați în zone de frontieră, în centre de

primire, în centre de tranzit și în clinici individuale, precum și agențiile/autoritățile naționale de sănătate publică din țările care primesc refugiați și resortisanți ai unor țări terțe.

RĂSPUNS IMEDIAT

1. Realizați screeningul și triajul rapid al răniților și al celor grav bolnavi care necesită îngrijire medicală urgentă, transferând cazurile grave la partenerii și spitalele identificate în prealabil în acest scop.
2. Oferiți prim ajutor psihologic ([vezi aici](#)³).
3. Evaluați și gestionați nevoile de îngrijire curativă inițială în cazul afecțiunilor acute și al afecțiunilor cronice netratate care necesită gestionare imediată sau transfer interclinic imediat.

¹ Documentul poate fi folosit și ca ghid privind evaluarea resortisanților din țări terțe care părăsesc Ucraina.

² Prezentul document a fost elaborat în consultare cu UNICEF.

³ www.who.int/publications/i/item/9789241548205.

4. Transferați interclinic persoanele care necesită îngrijiri medicale de nivel superior, a căror întrerupere ar putea duce la deteriorarea rapidă a stării de sănătate⁴.
5. Verificați situația vaccinurilor efectuate, în special împotriva rujeolei, a poliomielitei, a difteriei și a altor boli care pot fi prevenite prin vaccinare la copiii mai mici de 6 ani, precum și a vaccinurilor împotriva tetanosului și a COVID-19 la gravide; oferiți posibilitatea vaccinării dacă există indicații și disponibilități la fața locului⁵.
6. Acordați primul ajutor în caz de răni și leziuni minore, transferând interclinic cazurile care necesită urmărire.
7. Furnizați informații despre dreptul refugiaților și al resortisanților din țări terțe la asistență medicală și despre modalitățile de acces la îngrijire, inclusiv la imunizări.
8. În cazul sugarilor cu vârsta sub 12 luni, întrebați persoanele care îi îngrijesc dacă există dificultăți legate de supt sau legate de hrănire în cazul celor care nu sunt alăptați. La nevoie, îndrumați-le către un serviciu de asistență pentru hrănirea sugarilor.
9. Cazurile de boli grave sau predispuse la apariția de focare trebuie notificate institutelor naționale de sănătate publică, care trebuie să ia măsuri preventive sau de control, inclusiv în privința oricăror semne vizibile de paralizie flască acută la copii mai mici de șase ani.

CONSIDERAȚII SPECIFICE

1

COVID-19

- Evaluați cunoștințele despre COVID-19 și, în funcție de necesități, evaluați accesul la echipament individual de protecție, la instalații sanitare pentru spălarea mâinilor și/sau la dezinfectanți.
- Evaluați situația vaccinării împotriva COVID-19 (schema de vaccinare primară și doza de rapel), acordând prioritate grupurilor vulnerabile⁶ în conformitate cu criteriile și ghidurile naționale, și puneți la dispoziție informații privind serviciile de vaccinare oficiale. Dacă nu există documente care să ateste situația vaccinării sau dacă aceasta este incertă, oferiți informații, asigurați vaccinarea la punctul de contact sau îndrumați persoana către centrele oficiale de [vaccinare împotriva COVID-19](#).
- Identificați simptomele prezente și efectuați triajul clinico-epidemiologic dacă este necesar. Oferiți informații privind accesul la testare și la îngrijire pentru nevoile curente și viitoare, în special în cazul grupurilor vulnerabile.

2

Boli care pot fi prevenite prin vaccinare

- Verificați situația vaccinării persoanelor nou sosite, în special a copiilor mai mici de 6 ani și a femeilor gravide. Administrați vaccinuri copiilor la punctul de contact sau îndrumați-i către centrele relevante de vaccinare împotriva rujeolei, a poliomielitei, a difteriei și a altor boli prevenibile prin vaccinare, în conformitate cu calendarul de vaccinare național; vaccinați femeile gravide la punctul de contact sau îndrumați-le către centrele de vaccinare împotriva tetanosului și a COVID-19, dacă există indicații în acest sens și în conformitate cu ghidurile naționale.
- Oferiți vaccin antigripal sau furnizați informații privind accesul la acesta, în conformitate cu ghidurile naționale.
- Pentru orientări mai specifice cu privire la vaccinările care trebuie avute în vedere cu prioritate, [vezi aici](#)⁷. Dacă nu există documente care să ateste situația vaccinării sau dacă aceasta este incertă, oferiți posibilitatea [vaccinării](#)⁸.
- Dacă nu sunt disponibile vaccinuri la fața locului, furnizați informații cu privire la posibilitățile de accesare a acestora, inclusiv a dozelor restante, în funcție de indicații⁹.

2

⁴ Este vorba, printre altele, de medicamentele pentru diabet, precum insulina, de anticoagulante, medicamente cardiace, antiepileptice, antipsihotice, antihipertensive, antiastmatice etc.

⁵ În situațiile în care se oferă servicii de vaccinare instituite oficial în acord cu Ministerul Sănătății.

⁶ Este vorba despre vârstnici, femei gravide, persoane imunocompromise și persoane cu boli preexistente, în cazul cărora riscul de boală severă este crescut.

⁷ www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/operational-public-health-considerations-prevention-and-control-infectious.

⁸ www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/infographic-vaccinations-offered-absence-documented-prior-vaccination.

⁹ În situațiile în care se oferă servicii de vaccinare instituite oficial în acord cu Ministerul Sănătății. Eliberați o dovadă a vaccinării, în format fizic sau digital, pentru utilizare ulterioară.

Aceasta este deosebit de importantă în cazul persoanelor aflate în tranzit către o altă țară gazdă.

HIV și TBC

- La diferitele puncte de contact, oferiți informații¹⁰ despre disponibilitatea tratamentului pentru persoanele cu boli cronice transmisibile, cum sunt HIV și TBC, precizând că tratamentul este gratuit. Atunci când transmiteți aceste informații în mod individual, trebuie să procedați cu discreție, astfel încât să evitați încălcarea confidențialității.
- Oferiți informații legate de sănătate și datele de contact ale unităților medicale la care trimiteți persoanele care au nevoie de îngrijire permanentă pentru HIV și/sau TBC și TBC multirezistentă, astfel încât acestea să primească serviciile necesare prin programele naționale.
- Îndrumați persoanele care prezintă semne și simptome ce sugerează prezența TBC sau care doresc să se testeze pentru HIV către servicii de evaluare aprofundată, consiliere și testare.

Boli netransmisibile

- Furnizați informații legate de sănătate și datele de contact ale unităților medicale la care trimiteți persoanele cu boli netransmisibile în vederea accesului la îngrijire și tratament.
- Asigurați transferul către clinici și spitale stabilite în prealabil, în care cei care au nevoie de îngrijiri avansate să poată beneficia de îngrijire și să continue tratamentul împotriva cancerului, dializa renală etc.
- Oferiți consiliere persoanelor cu boli netransmisibile și indicați-le amplasamentele în care pot să se vaccineze, să se testeze și să primească tratament precoce pentru COVID-19.
- Imediat după stabilizarea situației ar trebui să înceapă screeningul pentru depistarea bolilor netransmisibile prioritare (la persoanele asimptomatice).

Sănătate psihică și sprijin psihosocial

- Depistați persoanele (inclusiv copiii și adolescenții) cu probleme complexe și severe de sănătate psihică și cu nevoi de sprijin psihosocial, care necesită protecție și îngrijire, și îndrumați-le către serviciul corespunzător.
- Comunicați datele de contact ale unităților în care persoanele (inclusiv copiii și adolescenții) care suferă de boli psihice cronice și se află sub tratament pot fi îngrijite și își pot continua tratamentul.
- Îndrumați consumatorii de droguri care au nevoie de terapie cu agonisți opioizi către serviciile corespunzătoare.

Aspecte legate de sănătatea sexuală și a reproducerii, inclusiv privind HIV și violența de gen

- Identificați femeile gravide și eventualele probleme urgente de sănătate legate de sarcină.
- Informați femeile gravide cu privire la locurile în care pot beneficia de servicii precum îngrijiri prenatale, asistență la naștere și post-partum, îngrijiri pentru nou-născuți, vaccinuri împotriva COVID-19 și servicii de urgență.
- Transmiteți mesaje-cheie privind identificarea semnelor de pericol pe parcursul sarcinii și importanța de a apela la asistență medicală dacă apar astfel de semne.
- Oferiți informații legate de continuarea metodelor contraceptive și, la cerere, asigurați contracepție sau îndrumare către servicii contraceptive.
- În situațiile în care o persoană care a supraviețuit violenței de gen, de exemplu o victimă a exploatării și a abuzurilor sexuale, alege să dezvăluie experiențele prin care a trecut, îndrumați persoana (pe bază de consimțământ) către un centru specializat, identificat în prealabil, care oferă îngrijire și gestionare clinică adecvate vârstei pentru victimele violenței de gen (și anume protecție, servicii juridice și de sănătate psihică și sprijin psihosocial, în funcție de solicitări), în conformitate cu ghidurile naționale, cu mecanismele de trimitere a victimelor violenței de gen către asistența de specialitate și cu principiile directoare^{11,12}.

¹⁰ Informațiile pot fi furnizate prin materiale scrise, prin anunțuri cu caracter general și prin surse electronice sau online.

¹¹ Toți prestatorii de servicii din prima linie trebuie să fie la curent cu cele mai noi mecanisme de trimitere și să fie instruiți privind modul de a gestiona o dezvăluire în siguranță și de a realiza trimiterea.

¹² În Ghidul de buzunar privind violența de gen se găsesc informații simple privind modalitatea de răspuns în caz de dezvăluire a unei situații de violență de gen, inclusiv o listă utilă cu acțiuni recomandate și contraindicate. <https://gbvguidelines.org/en/pocketguide/>. Această resursă este disponibilă în mai multe limbi, ca PDF și ca aplicație pe telefoanele inteligente.

- Furnizați prezervative persoanelor care trăiesc cu HIV sau care prezintă risc de a contracta HIV și puneți prezervative la dispoziția oricărui solicitant sau oferiți informații privind locurile din care pot fi procurate.
- Furnizați tratament antiretroviral sau alte medicamente necesare persoanelor care trăiesc cu HIV sau îndrumați-le către locurile din

care le pot procura; asigurați testarea pentru HIV și alte infecții cu transmitere sexuală, precum și tratament adecvat pentru femeile gravide și pentru sugarii acestora, conform ghidurilor naționale.

- În caz de nevoie, îndrumați persoanele către centre de gestionare a infecțiilor cu transmitere sexuală, conform ghidurilor naționale.

7

Sănătatea copilului

- Transmiteți mesaje-cheie privind noțiunile esențiale de îngrijire a nou-născutului, indicând locurile unde se înregistrează nou-născuții și unde se poate obține ajutor în caz de urgență.

- Transmiteți mesaje-cheie privind sănătatea copilului, cu accent deosebit pe prevenirea, depistarea și tratamentul precoce al pneumoniei și al diareei, măsurile care pot fi luate la locul de cazare și modalitatea de a apela la îngrijiri medicale.

8

Nutriție

- Asigurați consiliere de sprijin pentru a încuraja inițierea timpurie a alăptării, alăptarea exclusivă în primele 6 luni și continuarea alăptării tuturor sugarilor hrăniți prin alăptare sau cu alimentație mixtă. Identificați mamele care întâmpină dificultăți legate de inițierea timpurie și continuarea alăptatului și asigurați-le sprijin corespunzător.
- În cazul sugarilor care depind exclusiv de formule de lapte, asigurați identificarea lor timpurie și sprijin pentru acces la aprovizionare

durabilă cu formule pentru sugari conforme cu codul în vigoare, precum și la echipamente pentru prepararea și hrănirea în condiții de siguranță, în acord cu procedurile standard de operare specifice țării.

- Instruiți îngrijitorii în ceea ce privește alimentația complementară corespunzătoare vârstei¹³ pentru sugari și copiii mici (6-23 de luni), precum și cu privire la importanța unei alimentații hrănitoare pentru femeile gravide sau care alăptează.

9

Persoane cu dizabilități și reabilitare

- Efectuați evaluări individuale în vederea identificării nevoilor, asigurați legătura cu serviciile disponibile și îndrumați persoanele către acestea, inclusiv pentru furnizarea de dispozitive asistive și servicii de reabilitare.

- Asigurați sprijin în natură sau în bani pentru satisfacerea nevoilor suplimentare, inclusiv a celor legate de îngrijirea și igiena zilnică (de exemplu, scutece pentru adulți, catetere).

5 aprilie 2022

Ghid informativ privind evaluarea stării individuale de sănătate a refugiaților care fug din calea războiului din Ucraina

¹³ Alimentația complementară constă în alimentele și băuturile date copiilor cu vârsta între șase și sub 24 de luni, în plus față de laptele matern sau formula de lapte.